

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

ปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) สำนักโรคบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วย/ตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้า จากบัตรรายงาน 506 จำนวน 5 ราย อัตราป่วย/ตาย 0.01 ต่อประชากรแสนคน เท่ากับรายงานจากปีที่แล้ว 5 ราย (รูปที่ 1) เป็นรายงานจาก 4 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี 2 ราย สระแก้ว 1 ราย ศรีสะเกษ และสงขลา จังหวัดละ 1 ราย (รูปที่ 2)

ผู้ป่วย/ตาย เป็นเพศชาย 4 ราย เพศหญิง 1 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1 : 4 ผู้ป่วย/ตายอยู่ในกลุ่มอายุ 85 - 94 ปี 1 ราย 55 - 64 ปี 1 ราย 45 - 54 ปี 1 ราย 35 - 44 ปี 1 ราย 25 - 34 ปี 1 ราย

พบผู้ป่วย/ตายไม่ทุกเดือน มีการกระจายตัวในระหว่างปี โดยมากเป็นช่วงครึ่งปีแรก และมีจุดสังเกตสำคัญ คือ ผู้ป่วย/ตายที่พบที่ปราจีนบุรี พบผู้ป่วย/ตาย ติดต่อกันสองราย เป็นเวลาห่างกันประมาณ 3 เดือน โดยรายแรกเกิดขึ้นในเดือนมกราคม ซึ่งทั้ง 2 รายเกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกัน ในพื้นที่ตำบลเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีรายงานผู้ป่วย 1 ราย ในเดือนพฤษภาคมที่จังหวัดศรีสะเกษและพบผู้ป่วยมากสุดในเดือน กันยายน จำนวน 2 ราย ที่จังหวัดสระแก้ว และสงขลา (รูปที่ 3)

จำนวนผู้ป่วย/ตาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - 2556 (ค.ศ. 2009 - 2013) เท่ากับ 24, 15, 8, 5 และ 5 ราย ตามลำดับ

จากจำนวนผู้ป่วย/ตาย ทั้ง 5 ราย ได้รับเชื้อพิษสุนัขบ้า จากสุนัข 4 ราย ร้อยละ 80.00 และแมว 1 ราย ร้อยละ 20.00 สุนัขดังกล่าวเป็นสุนัขมีเจ้าของ 2 ตัว ร้อยละ 50.00 ไม่มีเจ้าของ 2 ตัว ร้อยละ 50.00 และเป็นแมวที่มีเจ้าของ 1 ตัว ร้อยละ 100 ซึ่งสัตว์ทุกตัวไม่มีประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ลักษณะของการรับเชื้อ เป็นผลลึก/ฉีกขาด 3 ราย เป็นแผลขีดข่วน 2 ราย

ตำแหน่งของบาดแผลในบริเวณต่าง ๆ ของร่างกายผู้ป่วย/ตายได้รับเชื้อบริเวณข้อพับแขน ริมฝีปาก นิ้วเท้า ทั้งสิ้น 3 ราย ร้อยละ 60.00 และ 2 รายไม่ทราบตำแหน่งของบาดแผล

ระยะฟักตัวของโรคเร็วที่สุด 10 วัน นานที่สุด 94 วัน ค่ามัธยฐาน (Median) 33 วัน ช่วงเวลาแสดงอาการของโรคน้อยสุด 2 วัน นานที่สุด 13 วัน ค่ามัธยฐาน 4 วัน

ผู้ป่วยเสียชีวิตทั้ง 5 ราย ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรค หรืออิมมูโนโกลบูลินหลังจากได้รับเชื้อ

แนวโน้มอัตราและจำนวนของผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคพิษสุนัขบ้า มีแนวโน้มลดลง แต่ปัญหาสำคัญที่พบ คือ พื้นที่ที่เกิดโรคมักเป็นพื้นที่ซ้ำซาก เช่น จังหวัดสงขลา และ ศรีสะเกษ รวมถึงพื้นที่ที่เป็นบริเวณเขตชายแดน ซึ่งอาจมีการหมุนเวียนของโรคข้ามเขตพรมแดนประเทศได้เช่นกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข มีแผนที่จะกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ให้หมดจากประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) จะต้องอาศัยความร่วมมือกันของหลายหน่วยงาน หลายองค์กร เช่น หน่วยงานและองค์กรทางสาธารณสุข ภาครัฐ และการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงความร่วมมือจากประชาชน ในทุกท้องถิ่นของประเทศด้วย เพื่อให้การควบคุมโรคเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ถึงเป้าหมายถึงในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย

หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2557 มีผู้ป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว เข้ามารักษาและเสียชีวิตที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 1 ราย และมีคนไทยอีก 1 ราย ไป ถูกสุนัขบ้ากัดในประเทศลาว ผังตรงข้ามกับจังหวัดอุบลราชธานี แล้วกลับมาป่วยและตายด้วยโรคนี้อีกในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคพิษสุนัขบ้าทั้ง 2 รายนี้ถือเป็นผู้ป่วยรับเชื้อมาจากนอกประเทศ (Imported cases) จึงไม่นับเป็นผู้ป่วยของประเทศไทย

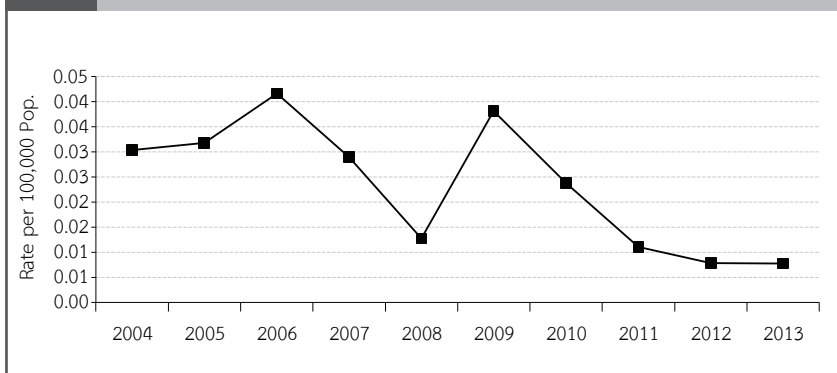
ผู้เรียบเรียง

เสาวพัทธ์ ฮันจ้อย

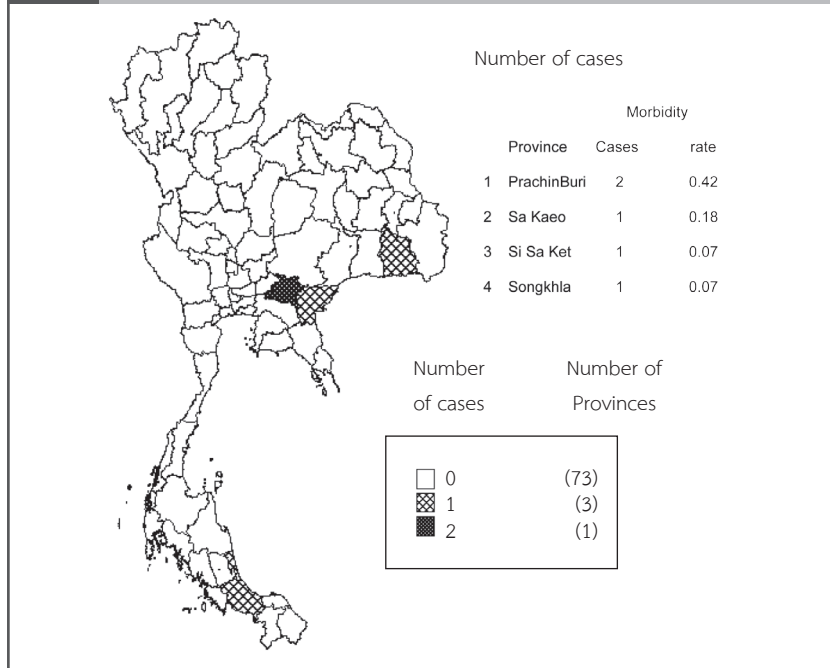
บรรณาธิการวิชาการ

น.สพ.ประวิทย์ ชุมเกษียร

Fig.1 Reported Cases of Rabies per 100,000 Population, by year Thailand, 2004 - 2013

Fig.2 Reported Cases of Rabies by Province, Thailand, 2013

Fig.3 Reported Cases of Rabies by month, Thailand, 2009 - 2013

